

UDENRIGSMINISTERIET

EKN, sagsnr.: 2020-12927
Den 1. juli 2020

Rådsmøde (udenrigsanliggender) den 13. juli 2020

SAMLENOTAT

1. Latinamerika og Caribien (COVID-19).....	2
2. Tyrkiet.....	4

1. Latinamerika og Caribien (COVID-19)

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Der forventes en drøftelse af konsekvenserne af COVID-19 for Latinamerika og Caribien som led i de geografiske drøftelser af EU's regionale engagement i lyset af pandemien. EU ventes at orientere om status for EU's strategi til støtte for partnere i Latinamerika og Caribien i deres bekæmpelse af COVID-19-krisen. Endelig ventes en generel drøftelse af EU's relation til regionen.

2. Baggrund

Latinamerika og Caribien er aktuelt COVID-19 krisens epicentrum, og virus er nu spredt til alle lande i regionen. Mere end to millioner er registret smittet, og mere end 100.000 mennesker er døde som følge af COVID-19. Disse tal er lavere end for Europa og USA, men det bemærkes, at testning ikke er udbredt, og antallet af døde er formentlig underrapporteret. I modsætning til andre regioner er de daglige dødstal stigende i Latinamerika. Afhængig af udviklingen i COVID-19 ventes regionens store uligheder at blive forstærket og potentielt kunne føre til yderligere fattigdom og protester blandt befolkningerne. I de mere tyndtbefolkede områder med begrænset adgang til sundhedsydelser er ikke mindst oprindelige befolkninger sårbare overfor fremmede vira.

EU og Latinamerika er økonomisk tæt forbundne, og EU er den største ODA-donor til regionen. EU's indsats vil løbende blive tilpasset i takt med udviklingen. Fokus vil være på de lande, der er hårdest ramte og har behov for støtte på sundhedsområdet. EU har allerede truffet en række konkrete og hurtige foranstaltninger for at hjælpe sine partnere i Latinamerika og Caribien under initiativet "Team Europe". I overensstemmelse med den tilgang, der blev vedtaget af G20, og som FN støtter, er EU's indsats rettet mod krisens humanitære, sundhedsmæssige, sociale og økonomiske konsekvenser. Den skal tackle både de kortsigtede og mere langsigtede strukturelle konsekvenser for samfund og økonomier og dermed mindske risikoen for destabilisering. Indsatsen styrker både statslige og ikke-statslige tiltag.

Der kan på rådsmødet endvidere forventes en orientering om status på EU's forhandlinger om frihandels- og associeringsaftaler med Mercosur, Mexico og Chile. Særligt Mercosur-aftalen vil kunne få stor økonomisk betydning for forbrugere og virksomheder både i Sydamerika og EU.

Den tiltagende politiske krise, indskrænkningerne af det demokratiske rum, og den voksende humanitære krise i Venezuela kan ligeledes blive berørt. EU opfordrer løbende parterne til at komme frem til en forhandlet politisk løsning, der kan føre til frie og fair parlaments- og præsidentvalg.

3. Formål og indhold

Udenrigsministrene ventes at have en uformel drøftelse af COVID-19's konsekvenser for Latinamerika og Caribien samt en drøftelse af EU's relation til regionen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes opbakning til EU's engagement i relation til konsekvenserne af COVID-19-krisen og enighed om, at EU fortsat udvikler relationerne til partnere i Latinamerika og Caribien.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter op om EU's indsats i forhold til Latinamerika og Caribien, der generelt komplementerer danske prioriteter i det bilaterale engagement. Latinamerika og Caribien er vigtige partnere, blandt andet når det gælder fastholdelsen af et regelbaseret multilateralt system, menneskerettigheder og handelspolitik.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

En overordnet drøftelse af EU's partnerskab med Latinamerika og Caribien har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg i juli 2016 til orientering.

2. Tyrkiet

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

På rådsmødet (udenrigsanliggender) den 13. juli 2020 forventes en bred drøftelse om Tyrkiet, herunder situationen i Det østlige Middelhav, opfølgning på EU-Tyrkiet aftalen fra 2016 og retningen for det fremtidige forhold mellem EU og Tyrkiet.

2. Baggrund

EU's relationer med Tyrkiet er komplekse og mangeartede. Landets størrelse og geopolitiske placering gør det til en uomgængelig, men også vanskelig partner. Udviklingen i Tyrkiet har siden det mislykkede kupforsøg i 2016 givet anledning til en stadig voksende bekymring, især i forhold til den manglende respekt for menneskerettighederne og retsstaten. I praksis har udvidelsesforhandlingerne med Tyrkiet været sat i bero i mange år. I 2019 har Rådet (generelle anliggender) gennem vedtagelse af rådskonklusioner i 2019 bekræftet, at EU hverken vil åbne eller afslutte nye forhandlingskapitler, og at forhandlingerne om modernisering af toldunionen og om visumliberalisering ligeledes er sat i stå.

De senere år har samarbejdet om irregulær migration, flygtninge og fordrivelse stået helt centralt. EU-Tyrkiet aftalen fra 2016 udgør et vigtigt fundament for samarbejdet om at begrænse irregulær migration mod Europa og støtte syriske flygtninge i Tyrkiet. Aftalen kom imidlertid under alvorligt pres i marts d.å., da Tyrkiet besluttede at åbne grænsen mod Grækenland. Efterfølgende blev der indledt en dialog mellem EU's udenrigsrepræsentant og Tyrkiets udenrigsminister med det mål at finde en fælles forståelse om fortolkningen af aftalen. Som følge af COVID-19 krisen er der endnu ikke opnået noget resultat af denne dialog. Det bemærkes, at Tyrkiet huser verdens største flygtningebefolkning (over 4 mio. flygtninge), hvilket naturligt skaber store udfordringer for de tyrkiske myndigheder, som ikke finder, at EU udviser tilstrækkelig forståelse herfor.

På baggrund af Tyrkiets ulovlige boreaktiviteter i Det østlige Middelhav har Det Europæiske Råd opfordret Tyrkiet til at indstille disse handlinger og respektere andre landes suveræne rettigheder i overensstemmelse med EU-retten og folkeretten. Det Europæiske Råd har endvidere besluttet at suspendere højniveaumøder mellem EU og Tyrkiet og støtte en reduktion af EU's førtiltrædelsesstøtte til Tyrkiet. Endelig vedtog udenrigsministrene på rådsmødet i november 2019 et nyt sanktionsregime over for Tyrkiet i form af indrejserestriktioner og indefrysning af værdier.

Udenrigs- og sikkerhedspolitisk har Tyrkiet historisk set udgjort en bro mellem Europa og Mellemøsten. Som medlem af NATO er Tyrkiet en naturlig allieret for EU, men landets forhold til mange af de øvrige NATO-lande, herunder USA, er anspændt som følge af stærk uenighed om bl.a. Tyrkiets ageren i Syrien og indkøb af russiske luftforsvarsmissiler.

3. Formål og indhold

Rådets drøftelse forventes at fokusere på situationen i Det østlige Middelhav, opfølgning på EU-Tyrkiet aftalen fra 2016 og retningen for det fremtidige forhold mellem EU og Tyrkiet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er bred EU-solidaritet med Cypern og Grækenland. Nogle medlemsstater ønsker at trække EU's tilgang til Tyrkiets borer i en endnu mere robust retning, mens en bred kreds af medlemsstater ønsker en mere balanceret tilgang, der også tager hensyn til vigtigheden af samarbejdet med Tyrkiet som strategisk partner på områder som migration, samhandel og i NATO.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter fuldt op om tidligere vedtagne konklusioner om Tyrkiet. Tyrkiets ageren i Det østlige Middelhav er uacceptabel, Tyrkiet skal overholde EU-retten og international ret, og der skal udvises solidaritet med Cypern og Grækenland i forhold til de krænkelse, som Tyrkiet begår mod disse landes nationale suverænitet.

Regeringen finder det samtidig vigtigt at fastholde en balanceret og proportionel tilgang, da EU's forhold til Tyrkiet er langt bredere end dette ene spørgsmål. Der er derfor behov for fortsat dialog og samarbejde på områder af fælles interesse, ikke mindst irregulær migration og samhandel. Regeringen støtter EU-Tyrkiet-aftalen og en evt. forlængelse af flygtningefaciliteten under forudsætning af, at Tyrkiet også fortsat respekterer aftalen. Regeringen er tilsvarende åben over for, at EU kan indlede interne drøftelser om betingelserne for en modernisering af toldunionen. Endelig anerkendes Tyrkiets betydning som strategisk sikkerhedspolitisk partner.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg er senest blevet orienteret om Tyrkiet den 15. maj 2020 under overskriften Det østlige Middelhav. Tyrkiet-relaterede emner blev desuden forelagt den 5. marts 2020 under overskriften Syrien/Tyrkiet og den 1. november 2019 under overskriften Situationen i det østlige Middelhavsområde, begge til orientering.